

TRIAL
International

Odluka Ustavnog suda BiH: Javnim pravobranilaštvima se i dalje priznaju jednaki troškovi kao i advokatima

Na inicijativu TRIAL International-a, dvanaest zastupnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH podnijelo je zahtjev za ocjenu ustavnosti entitetskih zakona o parničnom postupku. Ovaj zahtjev je podniet s ciljem preispitivanja odredaba kojima se omogućava da institucije javnog pravobranilaštva naplaćuju troškove, uključujući i nagradu, po advokatskoj Tarifi. Ovakvo rješenje rezultira u praksi time da su građani koji tuže entitete dužni da im, ukoliko izgube spor, nadoknade visoke novčane iznose, što ih odvraća od pokretanja takvih sporova, dok se posebno ranjivim kategorijama stanovništva kao što su žrtve ratnih zločina nametanjem ovakvih troškova u konačnici uzrokuje nedopustiva psihička patnja.

26. jula prošle godine, 12 zastupnika Predstavničkog doma Parlamentarne skupštine BiH u sazivu 2014-2018, koje je zastupao advokat Nedim Ademović, podnijeli su Ustavnom sudu zahtjev za ocjenu ustavnosti člana 395. stav 1. Zakona o parničnom postupku RS i člana 395. stav 1. Zakona o parničnom postupku FBiH. Zahtjev je pripremljen i podnesen na inicijativu i uz podršku TRIAL International-a. Nakon manje od godinu dana, Ustavni sud Bosne i Hercegovine donio je odluku o dopustivosti i meritumu odbijajući zahtjev za ocjenu ustavnosti i navodeći da su ovi članovi u skladu sa Ustavom BiH i međunarodnim standardima.

Zahtjev za ocjenu ustavnosti je nastao kao odgovor na širi sistemski problem koji se tiče obračunavanja troškova postupka kada se javno pravobranilaštvo pojavljuje kao stranka u postupku. Poznato pravilo koje vlada u parničnim postupcima je da stranka koja izgubi parnicu sama snosi ne samo svoje troškove, već i troškove druge strane. Problem nastaje kada se na strani stranke koja je izgubila parnicu nađu građani, pogotovo ranjive grupe stanovništva kao što su žrtve ratnih zločina, a na drugoj strani državni organi zastupani od strane javnih pravobranioaca.

Prema osporavanim odredbama troškovi javnog pravobranilaštva obračunavaju se jednako kako se obračunavaju troškovi advokata, uključujući i nagrade za rad advokatima, u skladu sa Tarifom o naknadama i nagradama za rad advokata.

TRIAL International je u svom dugogodišnjem radu uočio da mnoge žrtve ratnih zločina izbjegavaju biti strankom u sudskom postupku za naknadu štete upravo zbog nemogućnosti plaćanja troškova suda ukoliko njihov predmet bude presuđen u korist druge strane.

“Za žrtve, koje nose dugogodišnju traumu zbog pretrpljenih strahota, nametnuto plaćanje ovih troškova ovo je posebno problematično i nanosi im dodatnu psihičku štetu. Posebno bolno je saznanje da ne samo da im se uskraćuju osnovna prava tako što se odbijaju njihovi

TRIAL
International

zahtjevi za naknadu velike štete uzrokovane od organa tuženih entiteta, nego se povrh toga oni obavezuju platiti visoke novčane iznose tim istim entitetima, iako su prema međunarodnim i regionalnim standardima, države obavezne da im osiguraju efektivan pravni lijek i da minimiziraju rizik retraumatizacije žrtava povrede ljudskih prava.”, izjavila je Adrijana Hanušić Bećirović, viša pravna savjetnica TRIAL International-a.

“Nametanje obaveza troškova obračunatih po trenutnom rješenju podriva povjerenje građana, a posebno žrtava ratnih zločina, u pravosudni sistem. Zbog straha od velikih troškova, građanima se ne garantuje puno pravo na pristup sudu. Smatram da ovakva praksa predstavlja i povredu prava na imovinu kao i povredu ustavnih principa kao što su princip „pravne države“ i princip jedinstvenog tržišta. Apsurdno je da se javnim pravobraniocima omogućava identičan sistem obračuna naknade i nagrade za rad advokata, a da pri tome javna pravobranilaštva, pošto se financiraju iz javnih budžeta, nemaju obaveze plaćanja poreza, doprinosa i drugih mnogobrojnih naknada i obaveznih izdvajanja na način na koji to imaju advokati. Država, umjesto da se troškovima postupka pokrivaju stvarni izdaci pravobranilaštva, očigledno zarađuje velike novce putem instituta naplate troškova“, izjavio je Nedim Ademović, advokat sa iskustvom zastupanja stranaka pred Evropskim sudom za ljudska prava, koji je i zastupao ovaj zahtjev pred Ustavnim sudom BiH.

Ustavni sud, nažalost, donio je odluku kojom odbija zahtjev za ocjenu ustavnosti, i u kojoj je naglasio, da je u isključivoj nadležnosti relevantnog zakonodavca da utvrdi pravila i principe parničnog postupka, uključujući i naknadu troškova postupka, te da se zakonodavac u ovom slučaju opredijelio za pristup prema kojem će zakoni o parničnom postupku slijediti princip koji u pogledu naknade troškova postupka izjednačava stranke koje u parničnom postupku zastupa pravobranilaštvo, sa strankama koje zastupaju advokati.

„Moje kolege i ja smo kao zastupnici odlučili ukazati na ovaj problem i zahtjevom za ocjenu ustavnosti Ustavnom sudu pokrenuti proces njegovog rješavanja. S obzirom da je i sam Ustavni sud u odluci koju je donio, potvrdio ustavnost odredbi, ali naglasio ključnu ulogu zakonodavca u reguliranju ovog pitanja i činjenicu da on može izmijeniti ovakvu praksu, nadam se da će parlamentarci i u ovom sazivu zajedno sa TRIAL International-om nastaviti raditi na ovom pitanju,“ izjavila je Maja Gasal Vražalica, poslanica u Parlamentarnoj skupštini BiH u sazivu 2014-18.

Poštujući odluku Ustavnog suda, TRIAL International će se nastaviti baviti ovom problematikom kroz različite aktivnosti, uključujući rad sa parlamentarcima u cilju pokretanja izmjena i dopuna ovih zakonskih odredbi.